

Kvalitetsdeklaration

Varuflödesundersökningen 2025

Datum för offentliggörande: 260918

Kvalitetsdeklaration version: 1

Ansvarig myndighet: Trafikanalys

Ämnesområde

Transporter och kommunikationer

Statistikområde

Transportmönster

Produktkod

TK11

Referenstid

2025

Innehåll

Statistikens kvalitet.....	3
1 Relevans.....	3
1.1 Ändamål och informationsbehov.....	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikansvändares informationsbehov.....	3
1.2 Statistikens innehåll.....	4
1.2.1 Objekt och population.....	4
1.2.2 Variabler.....	5
1.2.3 Statistiska mått.....	6
1.2.4 Redovisningsgrupper.....	6
1.2.5 Referenstider.....	6
2 Tillförlitlighet.....	9
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	9
2.2 Osäkerhetskällor.....	9
2.2.1 Urval.....	10
2.2.2 Ramtäckning.....	10
2.2.3 Mätning.....	11
2.2.4 Bortfall.....	13
2.2.5 Bearbetning.....	13
2.2.6 Modellantaganden.....	14
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig.....	15
3 Aktualitet och punktlighet.....	17
3.1 Framställningstid.....	17
3.2 Frekvens.....	17
3.3 Punktlighet.....	17
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	19
4.1 Tillgång till statistiken.....	19
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	19
4.3 Presentation.....	19
4.4 Dokumentation.....	19
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	21
5.1 Jämförbarhet över tid.....	21
5.2 Jämförbarhet mellan grupper.....	21
5.3 Sammanvändbarhet i övrigt.....	22
5.4 Numerisk överensstämmelse.....	22
Allmänna uppgifter.....	23
A. Klassificeringen Sveriges officiella statistik.....	23
B. Sekretess och personuppgiftsbehandling.....	23
C. Bevarande och gallring.....	23
D. Uppgiftsskyldighet.....	23
E. EU-reglering och internationell rapportering.....	23
F. Historik.....	23
G. Kontaktuppgifter.....	24

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Denna kvalitetsdeklaration avser officiell statistik om varuflöden.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Ändamålet med undersökningen är att beskriva varutransporterna avseende trafikslag, varuslag, godsvikt, värde, geografi och bransch. Statistiken ska ge underlag till analyser och prognoser för godstransporter, både för inrikes, ankommande (import) och avgående (export) transporter.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Viktiga användningsområden för statistiken är bland annat:

- Kunskapsinhämtning, nulägesbeskrivning av godstransporterna
- Underlag för transport-, trafik- och infrastrukturplanering
- Underlag för forskning och utveckling av godsmodeller

Trafikverket använder VFU som underlag i arbetet med att utveckla och vidareutveckla godsmodellen Samgods, bland annat för att skatta efterfrågematriser över godstransporter (PWC-matriser) samt samband mellan sändningarnas och företagens egenskaper och val av transportkedja.

Organisationer och företag som använder statistiken är bland annat:

- Myndigheter som Trafikanalys och Trafikverket
- Bransch- och intresseorganisationer, till exempel Transportföretagen
- VTI (Väg- och transportforskningsinstitutet)
- Utredare och forskare
- Konsultföretag

Ett sätt för myndigheten att formalisera användarkontakterna är genom användarråd. Trafikanalys har ett användarråd för transportstatistik. Till användarråden kommer viktiga externa användare av statistiken. Användarråden träffas minst en gång per år. Syftet med användarråden är att diskutera användarnas behov av relevant officiell statistik. Behov kan vara både nuvarande och sådana som kan förutses för framtiden. Diskussioner i råden förs med hänsyn till de kvalitetskriterier som reglerar den officiella statistiken. Kvalitetsaspekter som vi

framför allt behöver hjälp utifrån med är statistikens relevans och tillgänglighet. Användarråden är rådgivande för Trafikanalys.

Trafikanalys arbetar löpande med att göra den publicerade statistiken mer relevant för användare. Trafikanalys är medveten om att statistiken inte täcker alla nuvarande och potentiella användares behov och på så sätt kan statistikens relevans förbättras. Bland annat efterfrågas finare geografiska nedbrytningar av uppgifterna som presenteras. Dessa behov är dock svåra att tillgodose då de kan innebära att känslig information röjs, vilket inte är förenligt med lagar och förordningar knutna till den officiella statistiken. Samtidigt kräver en utökad redovisning tillgång till datakällor som beskriver varusändningarna för alla delar av Sverige. Det digitaliserade transportsystemet med registrering av gods och dess trafik och transporter medför nya möjligheter i framtiden.

1.2 Statistikens innehåll

1.2.1 Objekt och population

Data har inhämtats i undersökningen via två olika huvudkällor: (1) urvalsinsamlade data och (2) register-/centralinsamlade data. Urvalsinsamlade data bygger på att en urvalsram upprättas, objekten stratifieras, ett urval dras och de utvalda ombeds svara för en slumpmässigt utvald mätvecka (redovisningsperiod). Register-/centralinsamlade data bygger på att data inhämtas från myndigheter, branschorganisationer eller några få enskilda företag. Dessa data avser i huvudsak helåret 2025 (med ett undantag; dagligvarubranschen).

Urvalsinsamling

Enskilda varusändningar utgör de objekt som ligger till grund för definitionen av intresse- och målpopulation i VFU. En varusändning definieras som en unik leverans av gods med en och samma varukod till en specifik mottagare/köpare (kund). Varusändningar mellan arbetsställen inom samma företag ingår. Varusändningar inom eget industriområde ingår däremot inte i undersökningen. Både ankommande varusändningar till Sverige (import) och avgående varusändningar med mottagare i Sverige (inrikes) eller utlandet (export) ingår. Varusändningar som inte genereras av företag/arbetsställen i Sverige, så kallade transitflöden, ingår inte.

Det finns dock ingen gemensam förteckning över samtliga varusändningar i Sverige. Avgränsningen till målpopulation behöver därför göras i termer av de arbetsställen som genererar varusändningar. Varusändningar skapas på arbetsställen (AS) och en avgränsning av arbetsställen i termer av branscher (SNI2007) leder till en målpopulation. Målpopulationen inkluderar samtliga arbetsställen i Sverige som bedöms ha avgående sändningar av betydelse och som kan inkluderas i undersökningen. Det finns arbetsställen med avgående sändningar som inte inkluderas i intressepopulationen.

Exempel på typer av verksamheter som ligger utanför branschavgränsningen men som ändå genererar relativt stora godsmängder är:

- avfallshantering (inom till exempel SNI 38),

- bortforsling av jord, sten, sand och grus i samband med vägbyggen, infrastrukturprojekt etc. (inom till exempel Byggverksamhet, SNI 41-43),
- kraftvärmeverk och liknande (inom SNI 35300).

För att förenkla genomförandet av VFU 2025 görs en avgränsning i termer av antal anställda på arbetsstället. Motivet till denna avgränsning är att majoriteten av arbetsställen antalsmässigt står för en liten del av varusändningarna. Genom avgränsningen med avseende på antal anställda kan man ändå nå en stor del av varuflödena men med en mindre andel arbetsställen. Dessutom brukar bortfall vara större bland små arbetsställen vilket också motiverar en cut-off-gräns. Även aspekten att minska uppgiftslämnarbördan bland små arbetsställen motiverar en cut-off.

I arbetet med att finna lämpliga cut-off-gränser i olika branscher har den vägledande principen varit att en så stor del av omsättningen i branschen ska inkluderas i målpopulationen samtidigt som ett så stort antal arbetsställen som möjligt ska exkluderas. Ingen förändring av cut-off-gränser har gjorts i VFU 2025 jämfört med VFU 2021.

Registerinsamling

Som komplement till enkätdata, där det varit möjligt, har data samlats in från register-/centralkällor. Även i denna del utgör enskilda varusändningar de objekt vi primärt vill undersöka. Register-/centraldata harmoniseras så långt som möjligt till samma variabeldefinitioner, kodverk och redovisningsgrupper som används för urvalsdelen.

Register-/centralinsamlingen i VFU 2025 omfattar i huvudsak följande områden: råolja och petroleumprodukter, sockerbetor och sockerprodukter, spannmål och övriga vegetabiliska råvaror, levande djur, råmjölk, järnmalm m.m., dagligvaror samt skogsråvaror. Det finns flertalet jordbruksvaror, till exempel potatis och ägg, som rimligen är en del av intressepopulationen men som inte till rimlig kostnad och uppgiftslämnarbörda kan undersökas i urvalsundersökningen eftersom mängden potatisodlare är stor och företagen små. Det bedöms inte heller finnas något register eller central uppköpare som kan ersätta direktinsamling via urval.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna är i stor utsträckning samma som observationsvariablerna. Vissa mindre skillnader kan dock påpekas. I registerdelen är målvariablerna desamma som i enkät delen. Skillnaden är att observationsvariablerna kan se annorlunda ut och att vissa uppskattningar/imputeringar behöver göras för att anpassa data till ett gemensamt format.

- **Godsvikt:** målvariabel är godsets nettovikt i kilo exklusive emballage per sändning. För att underlätta för uppgiftslämnarna fanns möjlighet att lämna viktuppgifter i någon av enheterna gram, kg eller ton. För att erhålla målvariabeln godsvikt i kilo krävdes därför två observationsvariabler: godsvikt samt enhet för godsvikt.
- **Fakturavärde:** målvariabel är godsets fakturavärde i SEK exklusive moms och fraktkostnader. För att underlätta för uppgiftslämnarna fanns möjlighet att lämna

fakturavärde i annan valuta än SEK. För att erhålla målvariabeln fakturavärde i SEK krävdes därför två observationsvariabler: fakturavärde samt valuta.

- **Geokodning:** varusändningens start- och målpunkt är av intresse. I blanketten efterfrågades postnummer. Postnummer är därför observationsvariabel. Kommunkod i Sverige (och därifrån härledda län-/NUTS-koder) och NUTS för vissa utländska länder är målvariabler som härleds från observationsvariabeln postnummer i kombination med landskod.
- **Varuslag:** sändningens varuslag efterfrågas enligt VFU:s varukoder. Uppgiftslämnarna kunde även redovisa varusändningarna utifrån Tullverkets 8-ställiga KN-koder, som sedan översattes till VFU:s varukoder och redovisning enligt NST 2007. Den grupperade varukodsvariabeln enligt NST 2007 kan då sägas utgöra målvariabel.
- **Lasttyp:** lasttyp efterfrågas enligt en kodlista. Variabeln lasttyp är både observations- och målvariabel.
- **Trafikslag:** trafikslag eller trafikslagskedjor efterfrågas för sändningen och utgör både observations- och målvariabel. I de fall uppgiftslämnaren inte kan ange trafikslag för hela kedjan finns möjlighet att ange huvudsakligt trafikslag (trafikslag på den längsta sträckan).

1.2.3 Statistiska mått

I resultatsammanställningen redovisas totaler, antal och procentandelar.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Resultat från undersökningen redovisas efter

- Trafikslag (enkätvariabel)
- Uppgiftslämnarens bransch (SNI 2007, registervariabel)
- Antal anställda vid arbetsstället (registervariabel)
- Län (NUTS 3, registervariabel)
- Riksområden (NUTS 2, registervariabel)
- Varugrupp (NST 2007, enkätvariabel)
- Lasttyp (enkätvariabel)
- Trafikverkets regioner (gruppering av län, registervariabel)
- Mottagar-/avsändarland (enkätvariabel)

Se även publicerade tabeller på www.trafa.se. De användare som får tillgång till mikrodata får tillgång till finare nivåer av vissa variabler. Exempelvis varukoder på insamlingsnivå i stället för på NST 2007-nivå, geokodning på kommunnivå och postnummernivå.

1.2.5 Referenstider

Urvalsundersökning

Arbetsställen som valdes ut att ingå i urvalet för varuflödesundersökningen skulle lämna uppgifter om varusändningar för en eller två angivna kalenderveckor. Redovisningsperiod var alltså en eller två veckor. Referensperiod är kalenderåret 2025. Redovisningsperioder definieras

som kalenderveckor (måndag–söndag). Vid kvartals- och årsskiften kan en redovisningsperiod därför delvis infalla i föregående eller efterföljande kalenderår. Uppgiftslämnarna instrueras att redovisa sändningar som inträffat under de datum som ingår i den tilldelade redovisningsperioden, även om en del av perioden infaller utanför kalenderåret.

Registerinsamling

Uppgifter har samlats in avseende helåret 2025. Undantaget är dagligvaruhandeln där var och en av de ingående företagen lämnade uppgifter om varusändningar under fyra slumpmässigt utvalda mätveckor, en vecka per kvartal.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

All statistik är behäftad med viss osäkerhet. Detta avsnitt syftar till att belysa olika typer av osäkerhetskällor och att diskutera deras konsekvenser för kvaliteten i resultaten. De osäkerhetskällor som bedöms påverka tillförlitligheten mest i Varuflödesundersökningen 2025 är mätosäkerhet, urvalsosäkerhet och bortfallsosäkerhet. Dessa osäkerhetskällor diskuteras vidare i avsnitt 2.2.

Osäkerheten som beror på urval kvantifieras med hjälp av konfidensintervall (95 procent). I tabellrapporten redovisas i princip samtliga punktskattningar tillsammans med 95-procentiga konfidensintervall.

Urvalsdesignen beaktas i skattningsformlerna och compensation för bortfall görs genom rak uppräknings inom strata/poststrata och inkorporeras därmed i osäkerhetsskattningarna, under förutsättning att metoden är adekvat. Detta diskuteras vidare nedan samt i avsnitt 2.2.6 Modellantaganden.

Mätosäkerheten kvantifieras däremot inte i osäkerhetsskattningarna utan diskuteras i avsnitt 2.2.3.

Osäkerheten på grund av bortfall diskuteras i avsnitt 2.2.4.

Som ett led i att kvalitetssäkra de framtagna skattningarna gjordes en makrogranskning där skattningarnas nivåer jämfördes mot andra statistikskällor. De statistikskällor som användes för jämförelser var varuflödesundersökningarna 2016 och 2021, Trafikanalys övriga transportstatistik (sjötrafik, lastbilstrafik och bantrafik), SCB:s statistik "Industrins varuproduktion" samt SCB:s utrikeshandelsstatistik.

2.2 Osäkerhetskällor

I Varuflödesundersökningen 2025 finns flera källor till osäkerhet som kan påverka statistikens tillförlitlighet. Osäkerheten kan delas in i urvalsosäkerhet, täckningsfel (ramtäckning), mätosäkerhet, bortfall, bearbetningsosäkerhet samt osäkerhet kopplad till modellantaganden. För urvalsundersökningen kan urvalsosäkerheten kvantifieras med konfidensintervall, medan övriga osäkerhetskällor i huvudsak behöver bedömas kvalitativt. I avsnitten nedan beskrivs respektive osäkerhetskälla och hur den hanteras i undersökningen.

Den samlade tillförlitligheten påverkas även av att undersökningen består av två insamlings-spår: en urvalsundersökning och en register-/centralinsamling. Register-/centraldata kan ge hög täckning för vissa flöden, men kräver samtidigt harmonisering, antaganden och i vissa fall imputering för att anpassas till VFU:s definitioner och redovisningsgrupper. Detta kan påverka tillförlitligheten för vissa delmängder av statistiken.

2.2.1 Urval

Urvalsinsamlade data

Genom att undersöka ett urval av arbetsställen och mätveckor introduceras en urvalsosäkerhet i undersökningen. Denna osäkerhet kan kvantifieras med konfidensintervall som redovisas i resultattabellerna.

Urvalsramen har stratifierats efter arbetsställets bransch (SNI 2007) och antal anställda. Arbetsställen med 200 eller fler anställda ingår i ett totalundersökt stratum i termer av arbetsställen, men även där uppstår urvalsosäkerhet eftersom mätvecka väljs inom kvartalet.

Urvalet till undersökningen togs fram som ett stratifierat tvåstegs sannolikhetsurval. I första steget väljs arbetsställen och tilldelas en slumpmässig redovisningsperiod (mätvecka) inom kvartalet, vilket i estimationssammanhang utgör förstastegsenheten (arbetsställevecka). I andra steget väljs varusändningar vid respektive arbetsställe under den tilldelade redovisningsperioden. Arbetsställen med ett litet antal sändningar redovisar samtliga sändningar, medan övriga kan redovisa ett urval av sändningar enligt givna instruktioner.

Urvalet drogs kvartalsvis med en urvalstorlek om cirka 3 000 arbetsställen per kvartal och totalt 11 959 urvalsposter under året. Arbetsställen med färre än 50 anställda tilldelades som huvudprincip en redovisningsperiod på två veckor och större arbetsställen en vecka (med vissa avvikelser enligt poststratifiering). Urvalen samordnades mellan kvartalen genom negativ urvalssamordning, vilket innebär att ett arbetsställe som valts ett kvartal som huvudregel inte väljs igen i ett senare kvartal (med undantag för totalundersökta och vissa högurvalsandelstrata).

Arbetsställen under branschvisa cut-off-gränser (antal anställda) ingår inte i målpopulationen för urvalsundersökningen. Dessa arbetsställets bidrag till de totala godsvolymerna bedöms vara begränsat, samtidigt som bortfallet typiskt är högre bland mindre arbetsställen.

Register-/centralinsamling

Urval förekom endast avseende transporter av dagligvaror. Övriga register-/centralinsamlade delar har totalundersökts. För dagligvaror begränsades datauttaget till fyra slumpmässigt utvalda mätveckor, en vecka per kvartal, där samtliga avgående sändningar från terminaler i Sverige samt ankommande sändningar från utlandet rapporterades.

2.2.2 Ramtäckning

Urvalsundersökning

Urvalsramen baseras på SCB:s företagsdatabas (FDB). En ny ram upprättades inför varje kvartal för att få en så aktuell beskrivning som möjligt av aktiva arbetsställen. FDB håller generellt god kvalitet, men trots detta förekommer både över- och undertäckning i urvalsramen. Av dessa två källor bedöms övertäckningen vara mer omfattande.

Den viktigaste orsaken till övertäckning är att ett arbetsställe saknar varusändningar över huvudtaget, trots att det enligt branschklassificeringen (SNI) tillhör en verksamhet där varusändningar

kan förväntas förekomma. Övertäckning kan även bero på att arbetsstället har upphört eller är vilande. I urvalsundersökningen 2025 klassificerades 1 557 arbetsställen (urvalsposter) som övertäckning för avgående sändningar och 1 560 som övertäckning för ankommande sändningar, vilket motsvarar cirka 13 procent i båda riktningarna.

Övertäckning hanteras i undersökningen genom avprickning (klassificering av urvalsobjektens status) och genom hur svarsandelen beräknas. I beräkningen av svarsandelsmåttet SA2 skattas den andel av objekten med okänd status som antas tillhöra populationen med hjälp av fördelningen mellan fastställda svarande/bortfall och övertäckning.

Undertäckning är svårare att hantera och utgör ett allvarigare problem om den är omfattande. Undertäckning kan uppstå om arbetsställen som i praktiken tillhör målpopulationen saknas i FDB vid ramtidpunkten, har felaktiga registeruppgifter (till exempel SNI-kod eller antal anställda) eller tillkommer efter att ramen upprättats. Eftersom FDB uppdateras löpande och bedöms hålla god kvalitet antas undertäckningen vara begränsad, men något direkt mått på omfattningen av undertäckning kan inte tas fram inom undersökningen.

En särskild form av undertäckning kan uppstå i samband med outsourcad lager- och logistikverksamhet, där varusändningarna fysiskt sker från ett externt lager (tredjepartslogistik) och därför inte alltid är uppenbara för det utvalda arbetsstället. För att minska risken för att sådana flöden missas innehåller enkäten en kontrollfråga om arbetsstället köpt lagerhållning och varuhantering från externt företag när uppgiftslämnaren uppger att inga sändningar förekommit. Om kontrollfrågan missförstås finns risk att sändningar ändå inte rapporteras.

Det finns även en osäkerhet i vilken utsträckning varusändningar till Sverige som levereras direkt till slutkund utan att passera lager i Sverige täcks in. Detta kan förekomma i samband med nya distributionsformer, såsom dropshipping inom e-handeln. Något mått på omfattningen av denna potentiella undertäckning kan inte tas fram.

Register-/centralinsamling

Register-/centralinsamlingen omfattar vissa varuflöden som samlas in via administrativa register eller centrala aktörer och kan därmed ge hög täckning för dessa flöden. Samtidigt kan täckningsbrister förekomma om ett register inte omfattar samtliga relevanta aktörer eller om variabler saknas som krävs för att fullt ut harmonisera uppgifterna till VFU:s definitioner. Eventuella täckningsbegränsningar i enskilda registerkällor hanteras genom dokumentation, kontroller och i vissa fall kompletteringar eller antaganden i bearbetningen.

2.2.3 Mätning

Urvalsinsamling

Uppgifterna i den urvalsundersökta delen inhämtades i första hand genom ett webbaserat formulär. Det var även möjligt att lämna uppgifter via en fil (en Excelfil enligt fastställd mall). På begäran kunde uppgifter även lämnas via en postal blankett och undantagsvis via telefon.

Mätosäkerheten i Varuflödesundersökningen 2025 är i hög grad kopplad till att de efterfrågade uppgifterna är komplexa och att uppgifterna ofta behöver sammanställas från flera interna system hos uppgiftslämnaren. De viktigaste källorna till mätosäkerhet bedöms vara följande:

Tolkning av sändningsbegreppet och varukoder. En varusändning definieras som varje unik leverans av gods med en och samma varukod till en och samma mottagare. Definitionen kan vara svår att tillämpa i praktiken, särskilt eftersom VFU:s varukoder inte alltid överensstämmer med företagens interna produktkoder. Uppgiftslämnarna kan även rapportera med Tullverkets KN-koder, vilket kan leda till att ett flöde delas upp på fler sändningar än vad som avses i undersökningens definition.

Distributionsupplägg med många stopp. För arbetsställen som distribuerar gods i rundor med många stopp kan det vara resurskrävande eller systemmässigt svårt att särskilja varje enskild leverans enligt VFU:s definition. Detta kan ge upphov till mätfel, särskilt avseende antalet sändningar.

Uppgifter finns i olika interna IT-system. Värde, vikt, geografiska uppgifter och transportrelaterade uppgifter kan finnas i separata system (till exempel affärssystem respektive lager-/transportsystem). Detta kan innebära att uppgifterna behöver sammanföras manuellt, vilket ökar risken för fel, förenklingar eller uppskattningar.

Vissa uppgifter registreras inte systematiskt hos uppgiftslämnaren. Exempelvis kan lasttyp och trafikslag vara svåra att fastställa för hela transportkedjan, särskilt när transporten utförs av externa transportörer eller när flera trafikslag ingår. Detta kan medföra att uppgifterna rapporteras schablonmässigt eller med en högre andel okända svar.

Outsourced lager- och logistikverksamhet. När lagerhållning och/eller distribution sköts av en extern part kan det vara oklart vilka sändningar som ska rapporteras för det utvalda arbetsstället. Om detta missförstås finns en risk att sändningar inte rapporteras eller att arbetsstället felaktigt bedöms sakna sändningar.

För att minska mätosäkerheten har flera stöd- och kontrollåtgärder använts. Webbinsamlingsverktyget innehöll logiska kontroller och rimlighetskontroller som uppmärksammade uppgiftslämnaren på orimliga eller inkonsistenta uppgifter. Därutöver genomfördes återkontakter vid ofullständiga eller avvikande svar. Uppgiftslämnarna erbjöds även stödmaterial såsom sökbar FAQ och korta instruktionsfilmer.

Register-/centralinsamling

Register-/centralinsamlade data bygger på uppgifter från myndigheter, branschregister eller centrala aktörer. Mätosäkerheten i dessa delar beror i huvudsak på källornas ursprungliga definitioner, detaljnivå och variabelinnehåll. För att kunna ingå i VFU bearbetas och harmoniseras uppgifterna till ett gemensamt format, vilket kan innebära omräkningar (till exempel volym till vikt), uppskattning av fakturavärden när värde saknas samt imputering eller standardisering av transportrelaterade variabler när de inte finns i källmaterialet. För respektive registerkälla görs kontroller och rimlighetsbedömningar i samband med bearbetningen.

2.2.4 Bortfall

Bortfall avser i huvudsak den urvalsinsamlade delen av statistiken. Bortfallet i Varuflödesundersökningen är mer komplext än i många andra undersökningar eftersom ett arbetsställe kan lämna användbara uppgifter för avgående sändningar men sakna användbara uppgifter för ankommande sändningar (eller vice versa). Därför fastställs svarsstatus och avprickningskod separat för avgående respektive ankommande sändningar, och bortfallsredovisningen görs riktningsvis.

Bortfall kan påverka statistiken på två sätt. För det första minskar antalet svarande, vilket kan leda till ökad slumpmässig osäkerhet i skattningarna, särskilt i mindre redovisningsgrupper. För det andra kan bortfall medföra risk för systematiska fel (skevhet) om de arbetsställen som inte lämnar uppgifter skiljer sig från de svarande vad gäller de storheter som ska skattas, exempelvis i transportomfattning eller varusammansättning.

I beräkningen av svarsandelar används standard för bortfallsberäkning (SA2). Urvalsposter som inte lämnar uppgifter klassificeras i kategorierna bortfall eller okänd status beroende på om populationstillhörigheten har kunnat fastställas. Övertäckning (arbetsställen som bedöms ligga utanför målpopulationen, till exempel upphörda/vilande arbetsställen eller arbetsställen utan varusändningar över huvud taget) hanteras separat.

Den ovägda svarsandelen enligt SA2 uppgick till 62,4 procent för avgående varusändningar och 68,1 procent för ankommande varusändningar. Som komplement beräknades även svarsandelar vägda med designvikt respektive antal anställda. Den designvägda svarsandelen uppgick till 56,9 procent för avgående och 64,0 procent för ankommande. Den vägda svarsandelen uppgick till 55,9 procent för avgående och 61,4 procent för ankommande.

Bortfallet varierar mellan olika branscher och strata. Eftersom bortfallskompensation i skattningen görs inom poststratum är det särskilt viktigt att följa variationer i svarsandel mellan dessa grupper. En bortfallsanalys har genomförts för att belysa bortfallets omfattning och fördelning över centrala registervariabler, såsom bransch, arbetsställets storlek (antal anställda) och geografisk belägenhet.

Partiellt bortfall i sändningsuppgifter (saknade värden på enskilda variabler i övrigt användbara sändningsrader) var mycket lågt i 2025 års mätning. På totalnivå imputerades fakturavärde för 0,010 procent av de urvalsinsamlade sändningsraderna, vikt för 0,004 procent och varukod för 0,007 procent. Partiellt bortfall hanterades genom imputering i databearbetningen.

2.2.5 Bearbetning

Data har bearbetats i flera steg och arbetet är omfattande, både på grund av datamängden och på grund av att flera variabler hänger samman på ett komplext sätt. Exempel på sådana beroenden är kopplingen mellan fakturavärde, vikt och viktenhet, kopplingen mellan postnummer, land och geografisk kodning samt kopplingen mellan varukod, lasttyp och trafikslag.

Bearbetningen har genomförts i en sammanhållen, reproducerbar och scriptbaserad process där centrala steg som inläsning, harmonisering/standardisering, kontroller, geokodning,

extremvärdesgranskning, rättningar, imputering och skapande av analysdatabas genomförts med programkod. För varje bearbetningssteg har kontrollutdata, granskningslistor och sammanställningar tagits fram och använts i kvalitetssäkringen, och de automatiska kontrollerna har vid behov kompletterats med manuell granskning och återkontakter med uppgiftslämnare.

Urvalsinsamlade data har harmoniserats till gemensamma format och enheter, exempelvis genom omräkning av valutor till SEK och viktenheter till kilogram samt konvertering av KN-koder till VFU:s varukoder och vidare till redovisning enligt NST 2007. Vid bearbetningen har även sändningsrader kunnat tas bort om uppgifterna varit alltför ofullständiga eller inkonsistenta för att kunna användas.

Register-/centralinsamlade data har bearbetats separat och anpassats till VFU:s definitioner och kodverk genom standardisering och vid behov kompletteringar, omräkningar och antaganden. Detta kan exempelvis omfatta beräkning/uppskattning av fakturavärde när värde saknas i registerkällan, geokodning utifrån tillgänglig adress- eller områdesinformation samt imputering eller standardisering av transportrelaterade variabler (till exempel trafikslag och lasttyp) när dessa saknas i källmaterialet.

Bearbetningsprocessen och arbetssättet minskar risken för bearbetningsfel genom att varje steg dokumenteras, kontrolleras och kan reproduceras. Det finns dock ingen garanti för att bearbetningsfel inte kan förekomma.

2.2.6 Modellantaganden

De modellantaganden som används rör främst skattningsförfarandet, bortfallshanteringen och hanteringen av partiellt bortfall. Ett centralt antagande är att objektsbortfallet kan kompenseras genom rak uppräknings inom strata/poststrata. Detta innebär ett antagande att bortfallet sker slumpmässigt inom respektive stratum/poststratum med avseende på de undersökningsvariabler som ska skattas. Om bortfallet i stället är systematiskt inom stratum/poststratum kan skattningarna påverkas.

Partiellt bortfall i sändningsuppgifter hanteras genom imputering i databearbetningen. Ett modellantagande är att imputeringarna ger rimliga värden och inte introducerar snedvridning i de slutliga skattningarna på aggregerad nivå. Imputering av enskilda värden kan i enskilda fall bli fel, men syftet är att på totalnivå och inom redovisningsgrupper minska risken för skevhet och undvika att sändningsrader behöver uteslutas.

Urvalet av sändningar i det andra urvalssteget genomförs i praktiken av uppgiftslämnaren, i de fall arbetsstället inte redovisar samtliga sändningar under redovisningsperioden. När ett arbetsställe redovisar ett urval av sändningar antas att de redovisade sändningarna utgör ett obundet slumpmässigt urval från samtliga sändningar under redovisningsperioden. Detta antagande används för att kunna tillämpa klassisk stickprovsteori vid variansskattning.

Årsskattningarna beräknas genom att summera kvartalsskattningarna. Urvalen dras med negativ urvalssamordning mellan kvartalen, vilket innebär att kvartalsurvalen inte är helt oberoende av varandra. Variansen för årsskattningarna skattas dock som om kvartalsurvalen

vore oberoende. Bedömningen är att beroendet har liten praktisk betydelse för osäkerhetsskattningarna på årsnivå.

I vissa register-/centralinsamlade delar görs dessutom källspecifika antaganden för att anpassa uppgifterna till VFU:s definitioner och variabler, exempelvis vid omräkningar av enheter, beräkning av värden när dessa saknas i källmaterialet samt standardisering eller imputering av transportrelaterade variabler. Dessa antaganden kan påverka resultaten för de berörda delmängderna och beaktas i den samlade bedömningen av statistikens tillförlitlighet.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Den statistik som publiceras är definitiv statistik, om inte annat anges i samband med publiceringen.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Datainsamling pågick från december 2024 till och med mars 2026. Datahantering, rättningar, imputering, viktning och sammanställning av resultat genomfördes under våren och sommaren 2026. Publicering sker cirka 9 månader efter referensårets utgång.

3.2 Frekvens

Varuflödesundersökningen är en intermittent undersökning. Den senaste undersökningen före 2025 avsåg referensåret 2021 och innan dess genomfördes undersökningar avseende 2016, 2009, 2004/2005 och 2001. Nästkommande undersökning är ännu inte planerad.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt den fastställda publiceringsplanen.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras på Trafikanalys webbplats www.trafa.se tillsammans med kvalitetsdeklaration och metodrapport. Publicering sker enligt en publiceringsplan som fastställs i november året innan statistiken ska publiceras.

Statistiken finns tillgänglig i Excel-format och går att ladda ner från Trafikanalys statistikportal.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Det finns även möjlighet att få tillgång till statistik som inte är publicerad, men som befintliga data ger underlag för. Det förutsätter att den statistik som efterfrågas inte strider mot gällande lagstiftning, exempelvis att känsliga uppgifter inte röjs. Kontakta Trafikanalys för vidare diskussion om vad som är möjligt.

Primärmaterialet förvaras hos Trafikanalys i databaser. Primärmaterialet är sekretessbelagt men kan lämnas ut för vissa väl definierade ändamål, såsom för forskning eller användning i annan officiell statistik, under förutsättning att sekretessen kan bevaras. Kontakta Trafikanalys för mer information och upplysning om materialet.

För forskningsändamål kan även mikrodata lämnas ut efter prövning.

4.3 Presentation

Statistiken redovisas i form av resultattabeller på Trafikanalys webbplats. Dessutom redovisas de viktigaste resultaten i ett pressmeddelande och som statistiknyhet.

4.4 Dokumentation

Dokumentationen av kvalitet och genomförande av Varuflödesundersökningen framgår av kvalitetsdeklarationen och en metodrapport. Metodrapporten är en fördjupad dokumentation med beskrivningar av hur undersökningen genomförts. Statistikpublikationerna innehåller även en sammanfattning av kvalitetsdeklarationen: Kort om statistiken.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Genomförandet av Varuflödesundersökningen 2025 är i stort en upprepning av Varuflödesundersökningen 2021. Populationsavgränsningarna i termer av branscher (SNI 2007) och cut-off-gränser (antal anställda) är oförändrade jämfört med 2021, och undersökningens metod och beräkningsprinciper är i huvudsak desamma. Jämförbarheten mellan 2025 och 2021 kan därför sammantaget bedömas som god.

Samtidigt finns skillnader som kan påverka jämförbarheten mellan olika undersökningsomgångar. En viktig aspekt är att register-/centralinsamlingen kan ha förändringar i källornas innehåll, struktur och täckning mellan åren. Registerdata kan vara tillförlitliga för respektive år, men förändringar i hur registerkällor är uppbyggda eller vilka delar av flöden som täcks in kan påverka nivåer och fördelningar mellan år. Därför bör vissa förändringar, särskilt i varugrupper där registerdata dominerar, tolkas med försiktighet och vid behov stämmas av mot andra källor.

Jämförbarheten med varuflödesundersökningar före 2016 är mer begränsad. En viktig förändring jämfört med tidigare omgångar är att populationsavgränsningen sedan 2016 görs i termer av branscher (SNI 2007), medan äldre undersökningar i större utsträckning utgick från andra indelningsgrunder. Även urvalsramarnas storlek och cut-off-gränser har förändrats över tid, vilket påverkar möjligheten till direkta jämförelser.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Målstorheterna i undersökningen kan i viss utsträckning jämföras med målstorheter i Trafikanalys övriga transportstatistik, exempelvis transporterade godsmängder i sjötrafikstatistiken, lastbilsstatistiken och bantrafikstatistiken. Det finns dock viktiga skillnader i vad som mäts och hur transporterna avgränsas.

I Varuflödesundersökningen mäts hela transportkedjan från start till mål, oberoende av trafikslag. I den trafikslagsspecifika statistiken redovisas endast transporter med respektive trafikslag. En vara som transporteras med flera trafikslag kan därför räknas flera gånger i den trafikslagsspecifika statistiken (en gång per trafikslag), medan den i Varuflödesundersökningen ska räknas en gång i transportkedjan. Detta innebär att Varuflödesundersökningen i många fall kan visa lägre volymer än summan av trafikslagsstatistiken.

Dessutom är Varuflödesundersökningen avgränsad till vissa branscher, medan den trafikslagsspecifika statistiken omfattar transporter oavsett avsändande eller mottagande bransch. Det innebär att vissa typer av stora flöden som ingår i trafikslagsstatistiken inte ingår i Varuflödesundersökningen, exempelvis flöden kopplade till bygg- och anläggningsverksamhet, avfallshantering samt transporter till kraftvärmeverk.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Statistiken utgör ett komplement till annan godstransportstatistik. Varuflödesundersökningen har till skillnad från annan transportstatistik kopplingar till näringslivsstrukturen och de branscher och varuägare i Sverige som genererar en efterfrågan på att transportera olika varugrupper. Undersökningen beskriver transportkedjor oberoende av trafikslag och redovisar varuflöden både i vikt- och värdetermer.

För flera variabler används gemensamma standarder och klassifikationer, vilket underlättar sam användning med annan statistik. Exempel på detta är branschindelning enligt SNI 2007, varuslagsindelning enligt NST 2007 samt geografisk indelning enligt län och NUTS. Uppdelningen av resultaten på län och riksområden möjliggör även sam användning med annan statistik med samma geografiska indelningsgrund.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Tabellerna är inbördes konsistenta. Det innebär att summan av redovisningsgrupperna är lika med totalerna inom samma tabell och mellan olika tabeller där överensstämmelse ska finnas.

Allmänna uppgifter

A. Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Denna statistik ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) under ämnesområde Transporter och kommunikationer. Produktkoden är TK11.

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter om kvalitet för den officiella statistiken.

B. Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

För mer information om hur personuppgifter hanteras, se Trafikanalys webbplats.

C. Bevarande och gallring

Trafikanalys är registeransvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av materialet. En kopia av all statistik som redovisats som PDF-dokument förvaras hos Kungliga biblioteket och levereras även till Riksarkivet.

D. Uppgiftsskyldighet

Skyldighet att lämna uppgifter föreligger enligt lagen (SFS 2001:99) och förordningen (SFS 2001:100) om den officiella statistiken som är preciserade i Trafikanalys föreskrift (TRAFAFS 2015:1) och ändringsföreskrift (TRAFAFS 2020:1).

E. EU-reglering och internationell rapportering

Ej aktuellt.

F. Historik

Vid två tillfällen har varuflödesundersökningar genomförts i form av provundersökningar – våren 1996 samt 4:e kvartalet 1998. Därefter har fullskaliga undersökningar genomförts avseende år 2001, brutet helår 2004/2005, 2009, 2016, 2021 och 2025. För undersökningsåren 2016 och 2021 producerades undersökningen av Statisticon AB. För 2025 producerades undersökningen av Origo Group. Innan dess var SCB producent.

På Trafikanalys webbplats finns historisk statistik i rapporter från 2009 och framåt och i statistikdatabasen från 2016 och framåt.

G. Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Trafikanalys
Kontaktinformation	Rosenlundsgatan 54, 118 63 Stockholm
Kontaktpersoner	Anders Jäder och Björn Tano
E-post	anders.jader@trafa.se , bjorn.tano@trafa.se
Telefon	010-414 42 00
Producent	Origo Group
Kontaktperson	Anders Johansson
E-post	support@origogroup.com